

BILAGA TILL UM 4681, UM 5671, UM 5705 m. fl.
ÄVEN BILAGA TILL FÖRHANDLINGARNA AV CARL FREDRIK
JONSSÉN.

Käringöys-
behandling
1827

U t d r a g

Uddevalla Kämners-Rätts och
Åmåls Rådhus-Rätts Proto-
coller.

S T O C K H O L M,
tryckt i *Marquardska* Boktryckeriet, 1827.

Transumt af Kämners-Rättens i Udde-
valla Protocoller, hållne den 24 och
28 November 1826.

Den 24.

Coopvardie-Capitainen *Blankenfiell* afgaf en berättelse, som i alla delar var enlig med en af honom författad Attest, den han på sin Ed erkände, och är af följande innehåll:
Undertecknad, som år 1825 för Handlanden och Jouvejeraren Hr J. P. Jungströms räkning kommanderade slupen Jernprovet kallad, under Dykeri-Expeditionen på Wenern, afseglade härifrån behörigen provianten, bemannad och försedd med många dykeri-verktyg till Marstrand, hvarest jag intog, utaf dervarande Dykeri-föråd, ytterligare några verktyg; äfvensom en af Commissarien Westbeck betingad Dykeri-karl, som uti flera år practiserat med Tit. Westbeck i Dykeri-konsten, hvarest vi seglade igenom Götha Elf till Wenern. Då vi ankommit på några höjder i Wenern, hvarest man trodde finna förölyckade och sjunkna jernlaster, skulle undersökning ske af den erfarna Dykeri-karlen, men som vattnet i Wenern befanns

grumligt och helt olika med Saltsjö vittnet, kunde han ingen ting uträtta. Hr Ljungström fannt därför på den idén, att i Amål låta inrätta och förfärdiga en dykeri-apparat af koppar, förtent inuti, derefter lät inrätta på slupen för sammans ned-sänkning, hvarefter vi begofvo oss till ett ställe, hvarest man förmodade finna förölyckadt gods. Då Hr Ljungström och Carl Jonsson begafvo sig uti nämnde apparat och ned-sänktes på 25 alnars djup, då de träffade ett förölyckadt däckadt fartyg, och medhade kompass till utronande af fartygets läge emot slupen, och kunde dervid icke något tillgöra, än blott öfverse det sunken fartyget, som ansågs kunna upptagas med dertill afpassad styrka. — Derefter seglade vi till andra ställen och vid Eken kallad begafvo Peter Olsson och Carl Jonsson sig ner i nämnde apparat på 30 alnars djup och upptog en jernstång, tvenne kistor spik, en gryta, en ankareklo och ett stycke narvare. Derifrån seglade vi till ett ställe, Blindgrund kalladt, och på lika djupet gick ner och upptog fyra stänger jern, och derifrån seglades till Byelven vid Wenern, och i sjelfva strömmen gingo tvänne man ned och upptogo en gammal gryta och en yxa. Mera gods fanns intet på förenämnde ställen, än hvad som nämnt är, blifvit upptaget. Sedermera inföll stormväder, som fortfor hela hösten, att med Dykeri-inrättningen ingen ting vidare kunde företagas, utan måste begifva oss åt hemorten. Uddevalla den 24 November 1826.

G. Blankensfell.

4

Uti denna berättelse förenade sig Mästrosen Peter Olsson till alla delar.

Carl Fredric Jonsson gjorde en med Skeparen Blankensfjells vittnesbörd alldeles öfverensstämmande berättelse, och hade dervid hvarken att tillägga eller fråntaga.

Den 28 November 1826.

Hr Rådsmannen Wenergren berättade, att Hr Ljungström år 1820, på egen bekostnad, i sitt hus inrättat en Gas-upplysning af koppar-apparater och en ljuskrona af bläck, mesing och kristallstenar, deruti denna Gas i form af många ljus upplyste ett stort rum i dess hus, samt att han samma år, på begäran uti hvalfvet af en vid denne Stads Norra Tull uppställd äreport för Hans Majest Konungen och Hans Kongl. Höghet KronPrinsens höga genomresa, af samma sorts stenar anbragt Deras Höga Namnchiffer, hvarförutan en Sol derunder af honom anställd med den förut nämnde Gasupplysning gaf strålar med fräft hvalfvet, hvilket gaf ett högtidligt skönt utseende, och af vittnet med flere ansågs för något sällsamt här på orten, der någon Gasupplysning förr aldrig läret varit sedd.

Att detta blifvit rätteligen transsummeradt utur KämnarsRättens härstädes Concept-Dombok och Protocollet för den 24 och den

18 November 1826; det värder härmed delst
intygadt. Uddevalla den 29 Januari 1827.

På Kämnars-Rättens vägnar

C. O. B. B. S.,

Ordförande vid Uddevalla KämnarsRätt.

Utdrag af Profosoffet, hållet å Ämåts
Rådhus den 10 Februari 1827.

1:o Herr Rådsmannen Lars Gyberg, in-
gaf skriftligt inlyg, så lydande:

»Under Handelsmannen och Guldsmeden
från Uddevalla Hr J. P. Ljungströms vistan-
de här i Staden i Augusti månad år 1825,
lät bemålte Hr Ljungström för sin räkning,
hos Kopparslagaren Lekberg förfärdiga en
apparat af koppar som anbragtes på ett i sjön
liggande fartyg; insteg en arbetskarl vid namn
Johan Grönvall, då allsamman nedänktes
på flera alnars djup och bibehöllts tämlig
länge under vattnet, uppdrogs derefter, med
ett å fartyget till den ändan förfärdigt vind-
spel. Och var förenämnde Johan Grönvall
vid uppstigandet lika frisk och munter som
innan han nedänktes. Detta kan jag med lif-
lig ed bestyrka om så påfordras. Amål den
9 Februari 1827.

Lars Gyberg.»

2:o Herr Rådsmannen J. Jacobsson, lika-
ledes skriftligen af innehåll:

»I Julii månad 1825, kom en slup hit-
seglande för Handlanden och Guldsmeden
J. P. Ljungström från Uddevalla, i dess inre-
de var, och mera här blef inrättat för uppta-
gande af sjunket och förolyckat gods:

I förn var en nätt kajut, der Ljung-
ström och Capitainen logerade, i rummet och
vid sidorna var sångar för folket, i aktern var
ett Contoir för provianten. Midt uti fartyget
var ett vindspel med kryssat virke genom
storluckan, i öfrigt var inlastadt diverse af
flera sorters dykeri-verktyg. Af besättningen
var en karl, vid namn Rosenberg, som sade
sig praktiserat dykeri-konsten med Commissa-
rien Hr Westbeck i flera år, och hvilken
gjorde flera försök på sitt öfvade sätt, med de
af honom brukliga verktyg, hvarmed han
endast upptog en bit tackjern omkring några
skålpund, af orsak att vattnet icke var så ge-
nomskinligt som saltvattnet, och föremålen
icke på så stort djup här voro synlige. Och
då Ljungström sade för karlen att han tänkte
inrätta en maschin att sjelf gå ner på djupet,
ansåg karlen det alldeles omöjligt emedan han
aldrig sedt en sådan, ej heller han hört nå-
gon haft någon sådan, och att dykeriet i Mar-
strand aldrig hvarken haft eller brukat nå-
gon sådan under 18 år som Rosenberg varit
beständigt med, då något varit att göra, och
hans hälsa det tillfäit, hvarföre mannen, som
icke var förarbetstjenlig, hemslockades, och

Ljungström, som hårdig till utförandet af sine började företag, åtnöjdes ej med så ringa resultat, hvarföre han härstädes inrättade en dykeri-apparat af koppar, förtent inuti, hvaruti kan rymmas beqvämt tvänne man och vid behof trenne, och inrättades en ställning på kajut-taket af förn, till apparatens nedsänkande, framför stäven, som medelst genom nämnde ställning en lina löpande från ena ändan, fast å apparaten genom stora block till vindspelet, hvarmed vindas upp och ned nämnde apparat, uti hvilken Ljungström och dess Lärjung C. Jonsson blefvo först nedsänkta på 25 alnars djup, och blef jag anmodad af Ljungström vid dess nedsänkande, hålla uti signal-linan, hvarmed de nedsänkte kunde signalera från djupet, enär de ville, antingen djupare ner, eller mer eller mindre upp, om de ville att apparaten skulle stå stilla eller den skulle oppvindas, och var denna sak så väl uttänkt af Ljungström för dess beqväm- lighet, att få ogenerad gå ned på sjöbotten, att det surprinerade hela Samhället af hvilka de fleste voro åskådare. Under vistandet nere i vattnet skulle Ljungström och C. Jonsson nedkommit öfver förn på ett fartyg, som jag vet för 12 år sedan der förlorades, demedförde en kompass som gaf det sjunkna fartygets läge tillkänna, att de vid uppkomsten ändrade läge med slupen och åter gick ner, då de kom på aktern på samma af det förolyckade fartyget, som Ljungström sade sig kunna upp- taga med dertill afpassad styrka. När allt var

så i ordning och försökt, seglades härifrån till Byelfven och vidare kring Wenerns stränder, och Hr Ljungström alltid sjelf var sitt fartyg följaktig. Betygas af Amål den 8 Februari 1827.

Jacob Jacobsson,
Rådman."

3:o Kopparslagaren L. G. Lekberg: att han i Augusti månad 1825 för Hr Ljungströms räkning, enligt af denne uppgifven modell, förfärdigade en maschin, inuti förtent, för användande att deruti nedgå på sjö- botten och upptaga genom förolyckade fartyg sjunkit gods, samt att Lekberg äfven var till- stådes en gång, då Arbetskarlen Johan Peter Grönvall, vid så kallade Trollholmarna, ned- gick i nämnde maschin till sjöbotten.

4:o Arbetskarlen Johan Peter Grönvall; skrifteligen som följer:

"År 1825 uti Augusti månad blef undertecknad förhyrd såsom arbetare på den af Handlanden och Guldsmeden Hr J. P. Ljungström från Uddevalla hitsände slup, inrättad till upptagande af förolyckadt gods. Uti fartyget medfördes från Marstrands Dykeri åskil- lige der bruklige verktyger; äfven en karl vid namn Rosenberg, som sade sig haft befattning med Dykeri-handtering uti 18 år under Hr Com- missarien Westbecks inseeende, men kunde här ej vara nyttig med sine verktyg, utan han en- dast uppog från ett sjunket fartyg en bit Tack- jern om några markers vikt, hvarföre Hr

Ljungström hemsände förenämnde Rosenbergs. Då Ljungström nämnde för Rosenberg, att han skulle inrätta en maskin att sjelfgåner på sjöbotten, yttrade Rosenberg, att en sådan han har aldrig hört talas om, ej mindre sett under sin vid Marstrands Dykeri-fierärga tjänstgöring, utan ansåg företaget omöjligt.

"Hr. Ljungström lät förfärdiga denna maskin af koppar, förtent inuti, så rymlig, att 2 à 3 personer deruti kunde nedsänkas på sjöbotten; Hr. Ljungström och dess Lärlinge C. Jonsson var de första som gick ner uti denna koppar-maskin och det på 24 à 25 alnars djup vatten, der ett för flera år sedan förolyckadt fartyg låg sjunkit, medförande en compass till rättelse och utronande huru det sjunkna fartygets läge var; då de vid uppkomsten utur vattnet ändrade ställning med slupen, och åter nedgick, träffades på aktern 2 det förlorade fartyget, hvilket Ljungström yttrade att han skulle uppsaga vid passande tid. Sedan Hr. Ljungström under fleres åskådande här gått ner på sjöbotten uti sin koppar-maskin, och då allt varit i ordning, afsiglade fartyget till Byelven uti Ekenshamn, der jag nedgick uti förenämnde maskin på botten och upptog tvänne kistor spik och några jernstänger, jemte andra persedlar, Hr. Jungström alltid sjelf närvarande att bestyra om rätta begagnandet af inrättningen. Betygas, af Åmål den 9 Febr. 1827.

Johan Petter Grönvall,
Arbetskarl,

Med tillägg, att han än ensam och äm i sällskap med Lärlingen C. Jonsson nedgick till sjöbotten.

Herr Rådsmannen Gyberg tillade, att det äfven var vid, så kallade Trollholmarnes som han såg Grönvall nedgå i maskinen.

Alla Vitneqnas berättelser upplästes och erkändes.

Notarien Meyer anhöll härefter att till Protocollet måtte tagas detta hans intryg, att han, som ifrån 1821 till och med 1824 tjenstgjort vid Rådstugurätten i Marstrand, känner det Rosenberg varit den skickligaste af alla de 24 personer Dykeri-Commissariens Westbeck begagnat under sina Dykeriförrättningar, hvaraf samfärdigheten af Rosenbergs yttrande, rörande verktygen vid Dykeri-Inrättningen, således ej borde underkastas tvifvel. Tilläggande Meyer, att han icke eller under sin tid i Marstrand sett någon sådan apparat, som den ifrågavarande.

Öfver hvad sålunda förekommit skall på begäran Protocols. Utdrag meddelas.

Ut supra:

In fidem

Mart. Odman.

Guld och Silfverarbetaren Hr. J. P. Ljungström, som jemväl idkar handel, har här i Staden varit Borgare under loppet af 18 år. Han hufvudsakligen medellös, men hans böjelse för nit och arbetsamhet, har sätt hos

nom i tillfälle ät i större omfattning bedrifva sin rörelse, hvilken han äfven utvidgadt till uppodling af en betydlig del af Stadens Skogsutmark, äfvensom Dykeriförsök på Wenern; dock har Herr Ljungström, som haft fattiga anförvandter och en talrik familj att försörja, fått vidkännas så betydliga förluster, att mången annan förlorat modet. Detta, likasom att Hr Ljungströms öfriga förhållande såsom Medborgare, förvärfvat honom Samhällets aktning och tillgifvenhet, få undertecknade Stadens Äldste, på derom gjord begäran, till bevis meddela, med den önskan, att det kunde lända honom till någon förmån. Uddevalla den 13 Januari 1827.

M. Bagge.

N. Falk.

A. O. Brattberg. Joh. E. Rudling. A. Thudén.

A. Göthberg. Petter Kjöörning. A. Rundtöf.

Lars Sandblom. C. F. Florin. S. Sundberg.

O. Lindström. Jonas Sillgren.

Den 6 västl. Julii uppkom skogseld i Uddevalla Stads-utmark, då för Hr Ljungström uppbrändes 140 famnar ved, 1,000 famnar gårdegård, 14 tolfte timmer, 15 tolfte bräder, mycket tillredt gärdsteg, samt flera roorde tunneland skog och märk. — Denna olycks-händelse medtog tid och medel, som skulle varit använde med apparaten i sjön Wenern.

